

Kuinka lastensuojelun sijoittamien lasten ja nuorten määrät, sijoitusmuodot ja kustannukset ovat kehittyneet vuosina 2011–2025

PARAKUS-skenaariomalli hyvinvointialueiden avuksi

Talousasiantuntija Johanna Kunnari ja erityisasiantuntija Aila Puustinen-Korhonen

Lastensuojelun sijoitusten kustannukset kasvavat, vaikka sijoitettujen määrä ei

Lastensuojelun sijoitusten kehitys 2011-2025 ja palvelurakenteen kustannusvaikutukset | Kuntamarkkinat 2026

17 565

Sijoitettujen kokonaismäärä

v.2025, lähes sama kuin v.2011

1,194 mrd. €

Nettokustannukset

Manner-Suomi 2025

446 €

Laitoshoidon €/vrk

koko maa 2025

124 €

Perhehoidon €/vrk

koko maa 2025

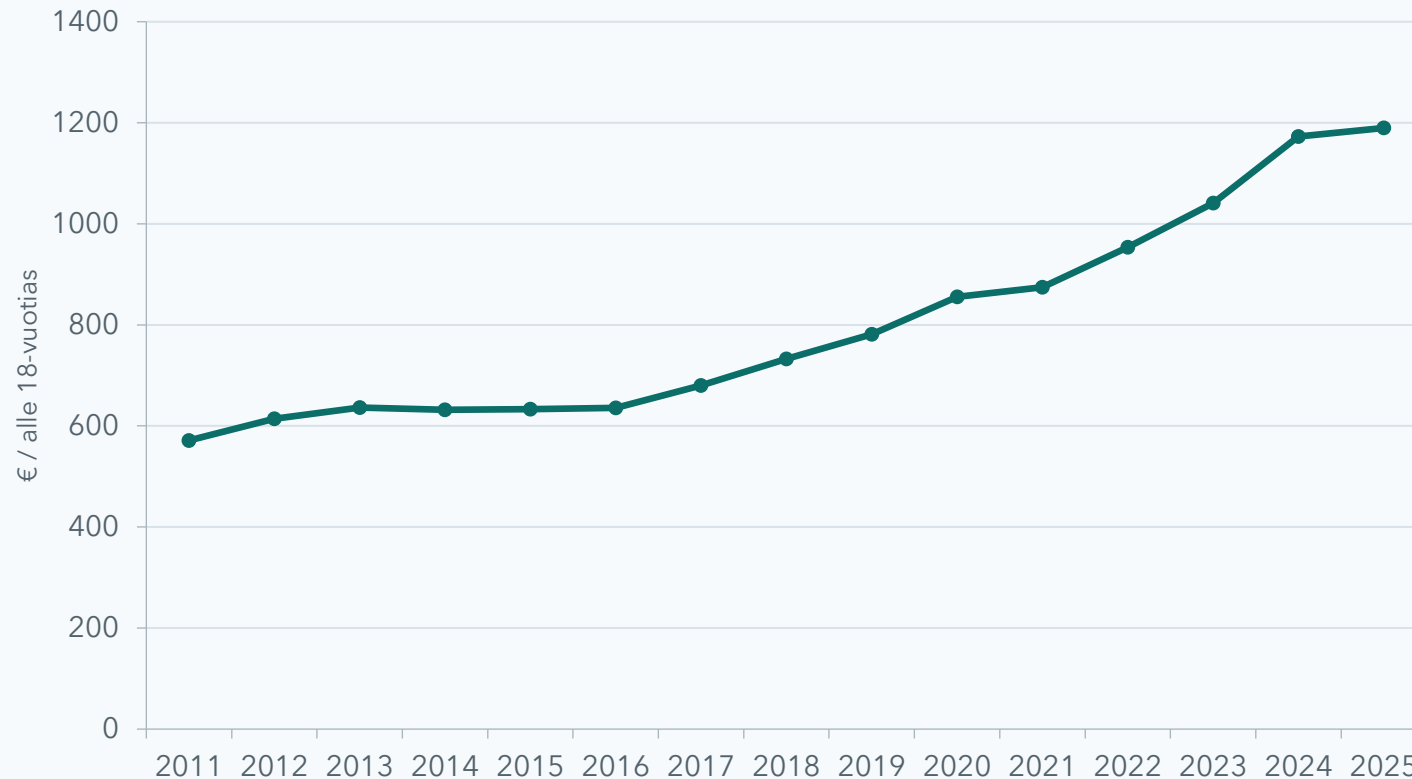
Neljä havaintoa

- 1 Sijoitettujen lasten määrä pysyy vakaana
- 2 Rakenne ja käyttö muuttuvat
- 3 Yksikkökustannukset ratkaisevat
- 4 Alue-erot ovat suuria

Kustannuskehitys syntyy palvelurakenteen, palvelujen käytön ja yksikköhintojen yhteisvaikutuksesta.

Nettokäyttökustannus alle 18-vuotiasta kohden kasvanut 108 %

Laitos- ja perhehoidon nettokäyttökustannukset, Manner-Suomi, €/alle 18-vuotias

+108 %

Muutos 2011-2025

571 € → 1 190 €

2023

Järjestämisvastuu siirtyi

hyvinvointialueille

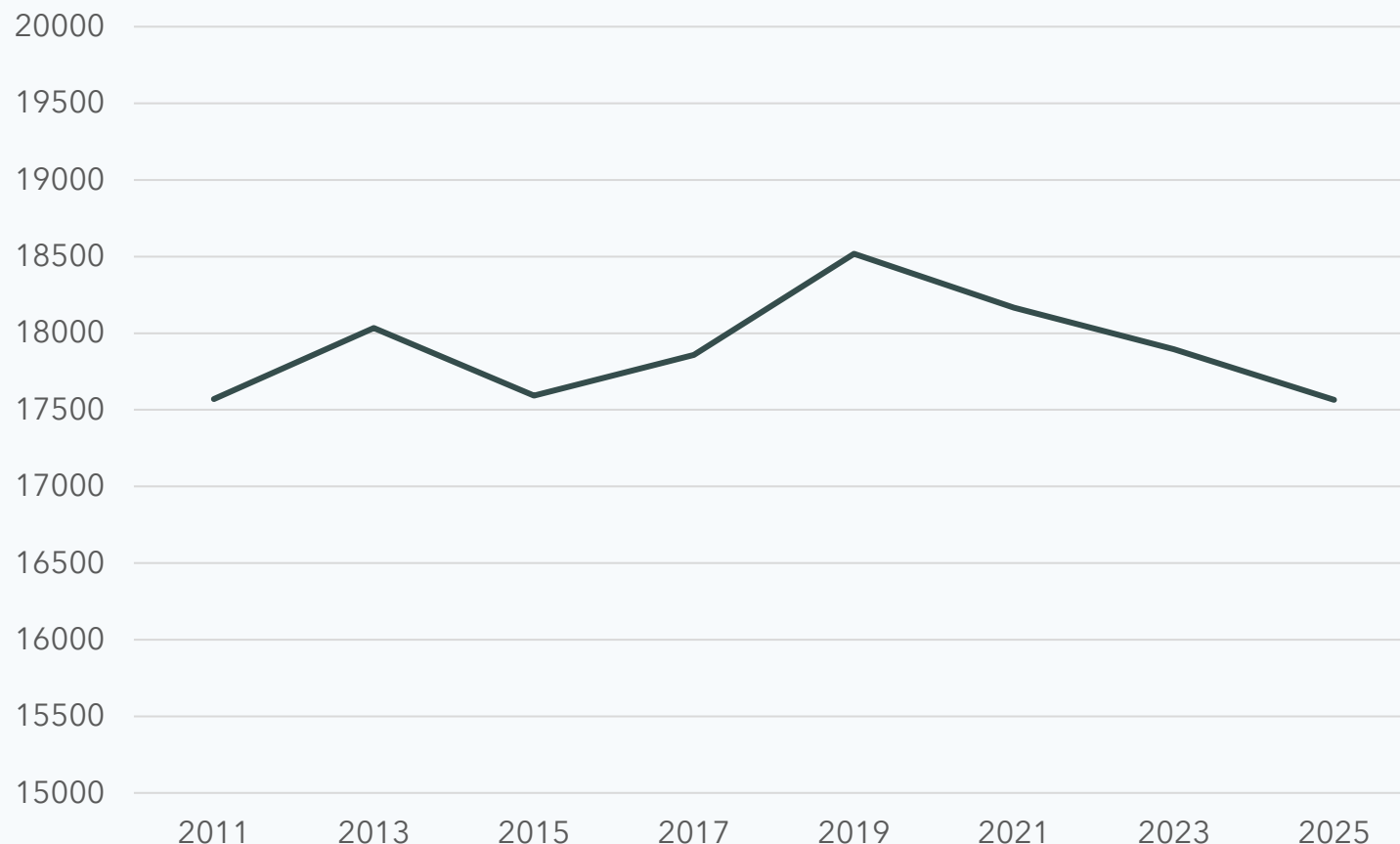
Lähde: Sotkanet/THL, ind. 5519. Vuodesta 2021 tiedonkeruu perustuu Valtiokonttorin palveluluokitukseen.

Nettokäyttökustannus alle 18-vuotiasta kohden on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2011.

HYVIL

Sijoitettujen määrä oli vuonna 2025 lähes sama kuin vuonna 2011

Koko maa, vuoden aikana sijoitetut 0-24-vuotiaat

-0,03 %

Muutos 2011-2025

17 571 → 17 565

18 639

Korkein havainto

vuonna 2020

Sijoitettujen määrä on pysynyt vakaana.
Kustannuskehityksen selittäjiä pitää siksi etsiä vuorokausista, sijoitusmuodoista ja yksikköhinnoista.

Sijoitettujen lasten lukumäärä ei selitä kustannusten kasvua.

Indeksi näyttää muutoksen suunnan ja koon

Vertailuvuosi 2011 = 100 • eri sijoitusmuodot voidaan kuvata samalla asteikolla

NÄIN LUET INDEKSIÄ

Miksi indeksi?

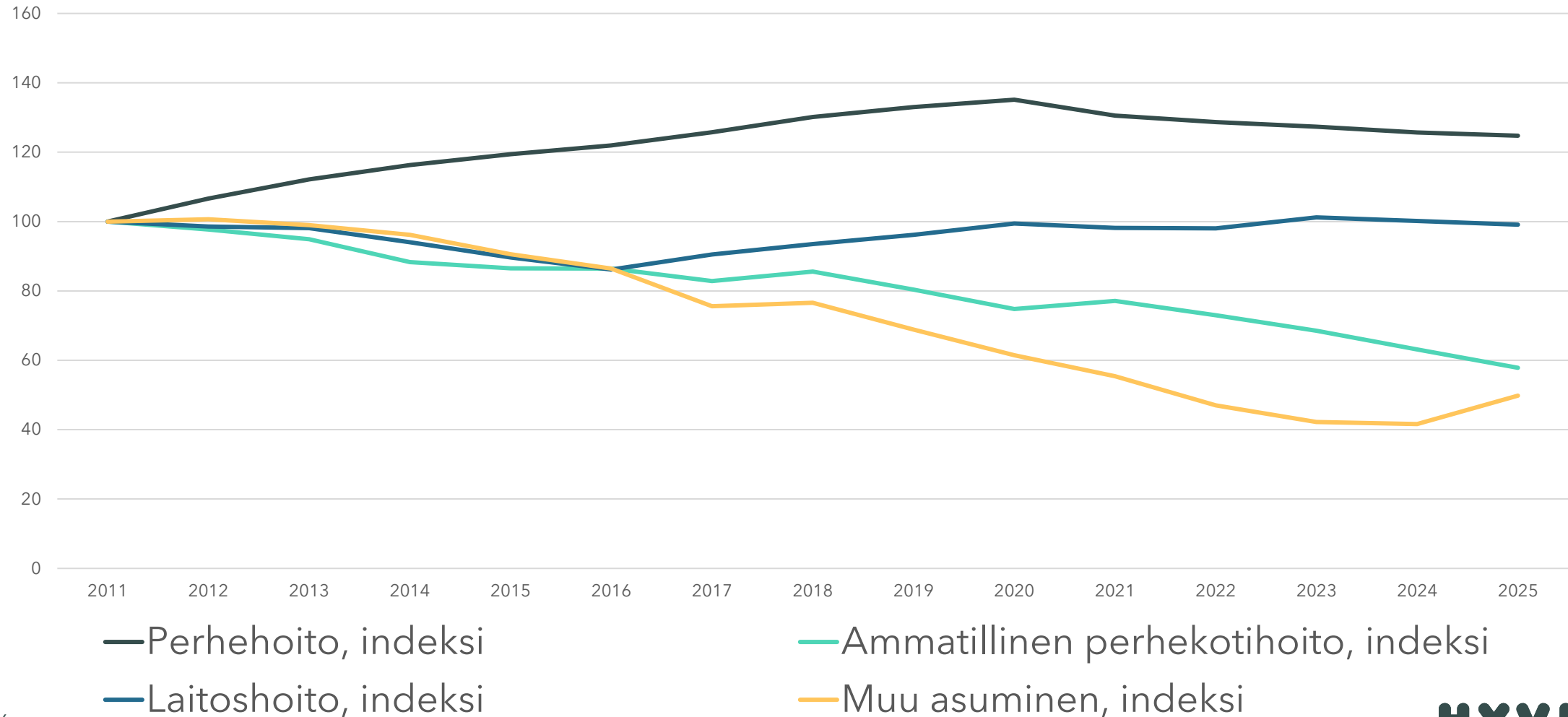
Sijoitusmuodot ovat eri kokoisia. Indeksi tekee niiden kehityssuunnista vertailukelpoisia.

Esimerkiksi indeksiluku 124 tarkoittaa 24 %:n kasvua vuodesta 2011.

Lue indeksistä suhteellinen muutos

Kuinka sijoitettujen lasten ja nuorten määrä on muuttunut sijoitusmuodoittain suhteessa vertailuvuoteen 2011

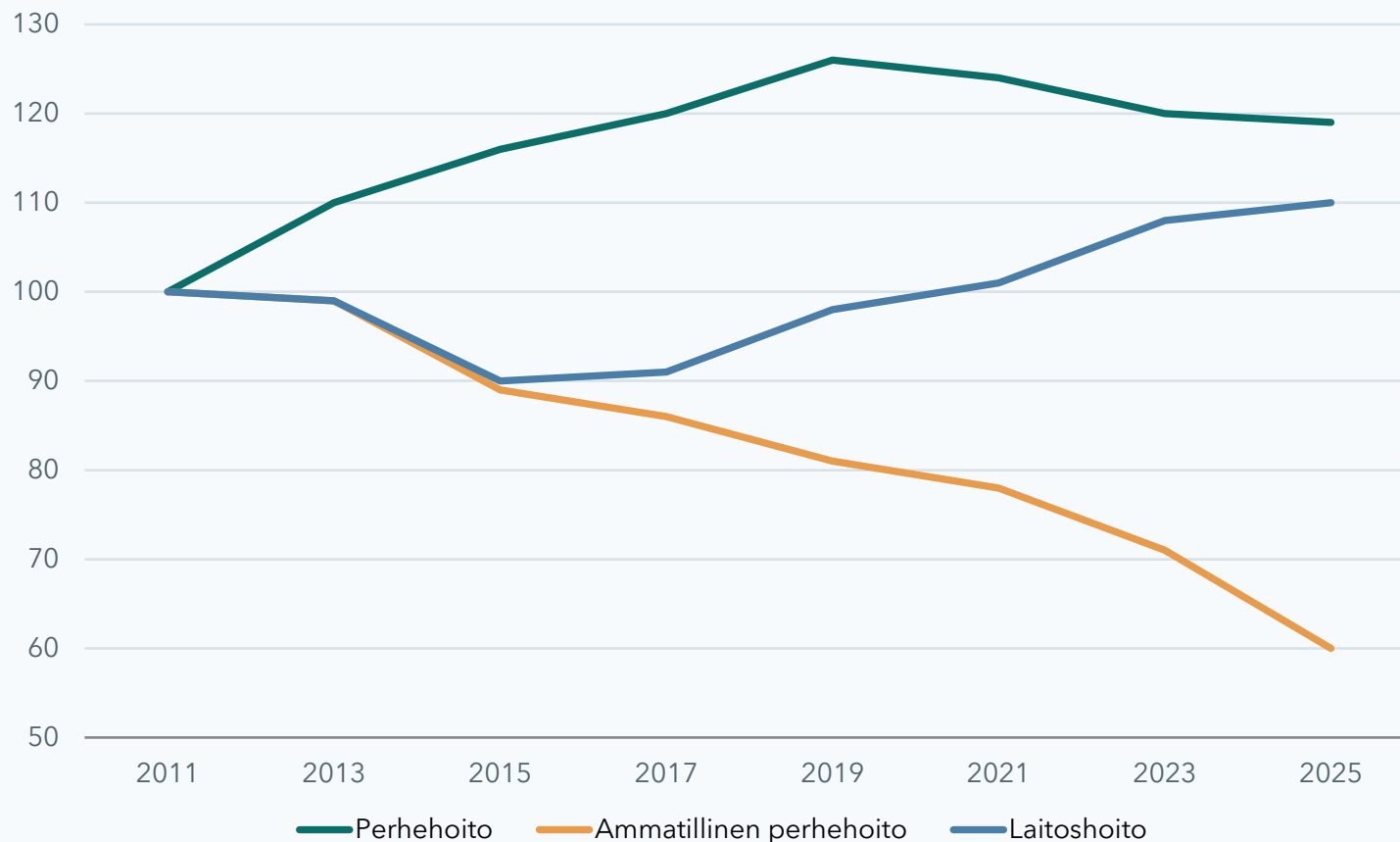
Sijoitettujen määrä sijoitusmuodoittain, indeksi 2011-2025

Lähde: THL, Lastensuojelu-tilasto.

Laitosvuorokaudet ovat kasvaneet 10 %, vaikka sijoitettujen lasten määrä ei ole

Indeksi 2011 = 100, koko maa

+9,8 %

Laitosvuorokaudet

1,737 → 1,907 milj.

-39,9 %

Ammatillinen perhehoito

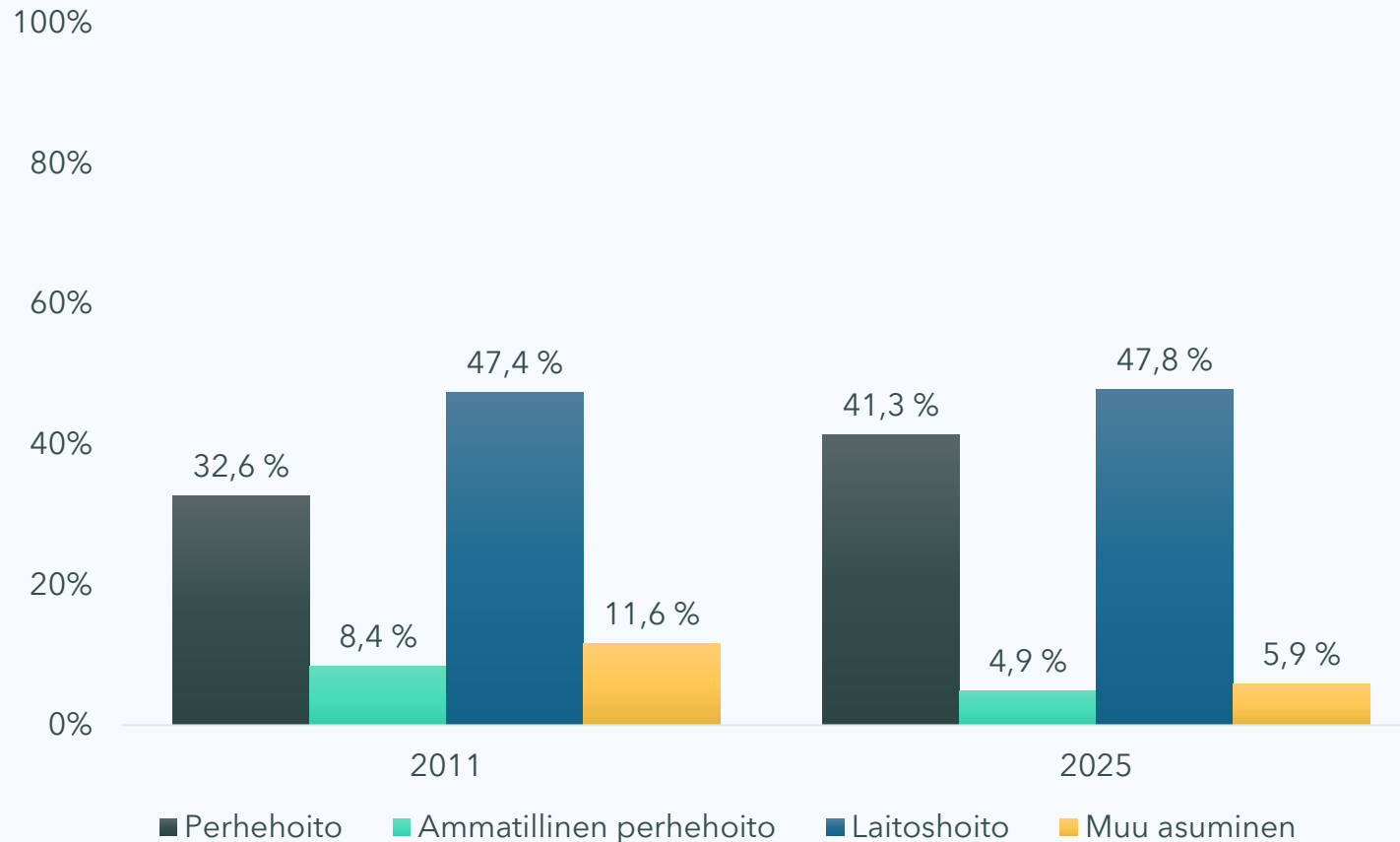
434 030 → 260 790 vrk

Palvelujen käyttö voi kasvaa, vaikka sijoitettujen lasten määrä ei kasva.

Laitosvuorokausien määrän kasvu on keskeinen kustannuspaineen ajuri.

Sijaisperhehoidon osuus on kasvanut mutta laitoshoidon osuus ei ole pienentynyt pitkällä aikavälillä

Sijoitettujen lasten jakautuminen sijoitusmuodoittain, koko maa, 2011 ja 2025

41,3 %

Sijaisperhehoidon osuus
+8,8 %-yks. vuodesta 2011

47,8 %

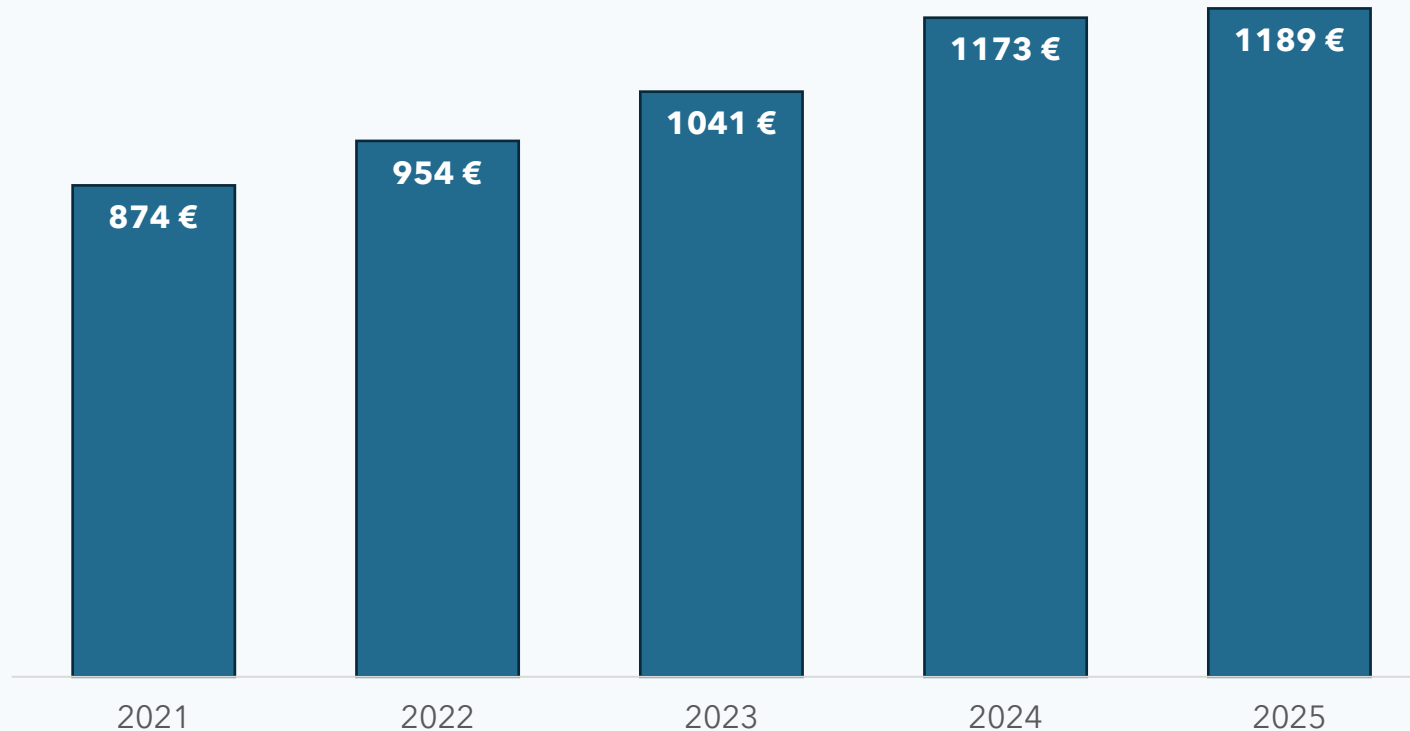
Laitoshoidon osuus
käytännössä ennallaan

Ammatillisen perhehoidon ja muun asumisen osuudet ovat pienentyneet. Perhehoidon kasvu ei ole vastaavasti vähentänyt laitoshoidon osuutta.

Sijaisperhehoidon kasvu ei ole pienentänyt laitoshoidon osuutta.

Nettokustannus alle 18-vuotiasta kohden kasvoi 36 % neljässä vuodessa

Nettokäyttökustannukset euroa alle 18-vuotiasta kohden, koko maa

+315 €

Kasvu 2021-2025

+36,1 %

+1,4 %

Muutos 2024-2025

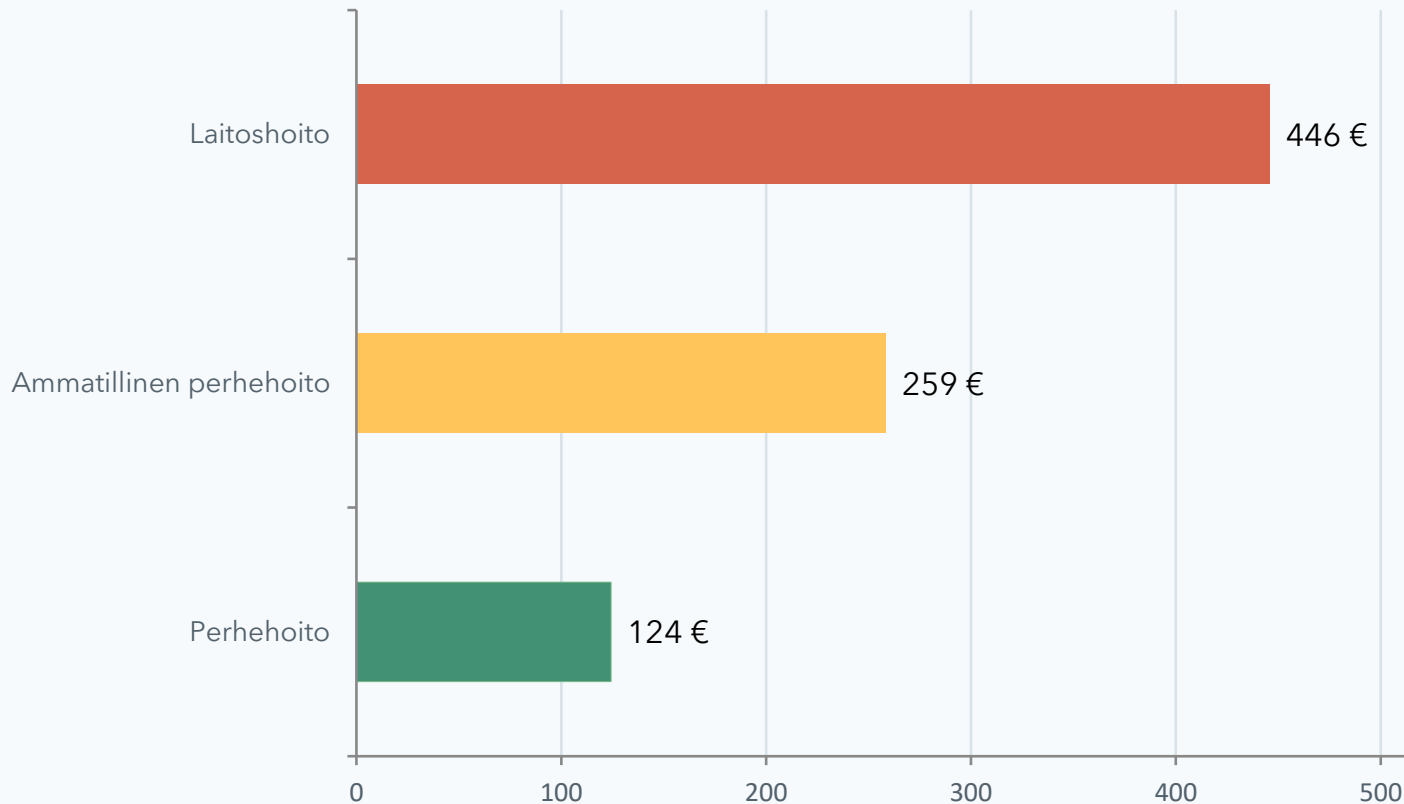
kasvu hidastui

Vuoden 2025 nettokustannus yhteensä oli noin 1,194 miljardia euroa. Kasvu edellisvuodesta hidastui 0,5 prosenttiin.

Kustannus on kasvanut neljässä vuodessa yli kolmanneksen, mutta kasvu hidastui selvästi vuonna 2025.

Laitoshoidon nettokustannus vuorokautta kohden on 3,6-kertainen perhehoitoon verrattuna

Nettokustannus euroa sijoitusvuorokautta kohden, koko maa 2025

3,6 ×

Laitos vs. perhehoito

446 € vs. 124 €

850 M€

Laitoshoidon kustannus

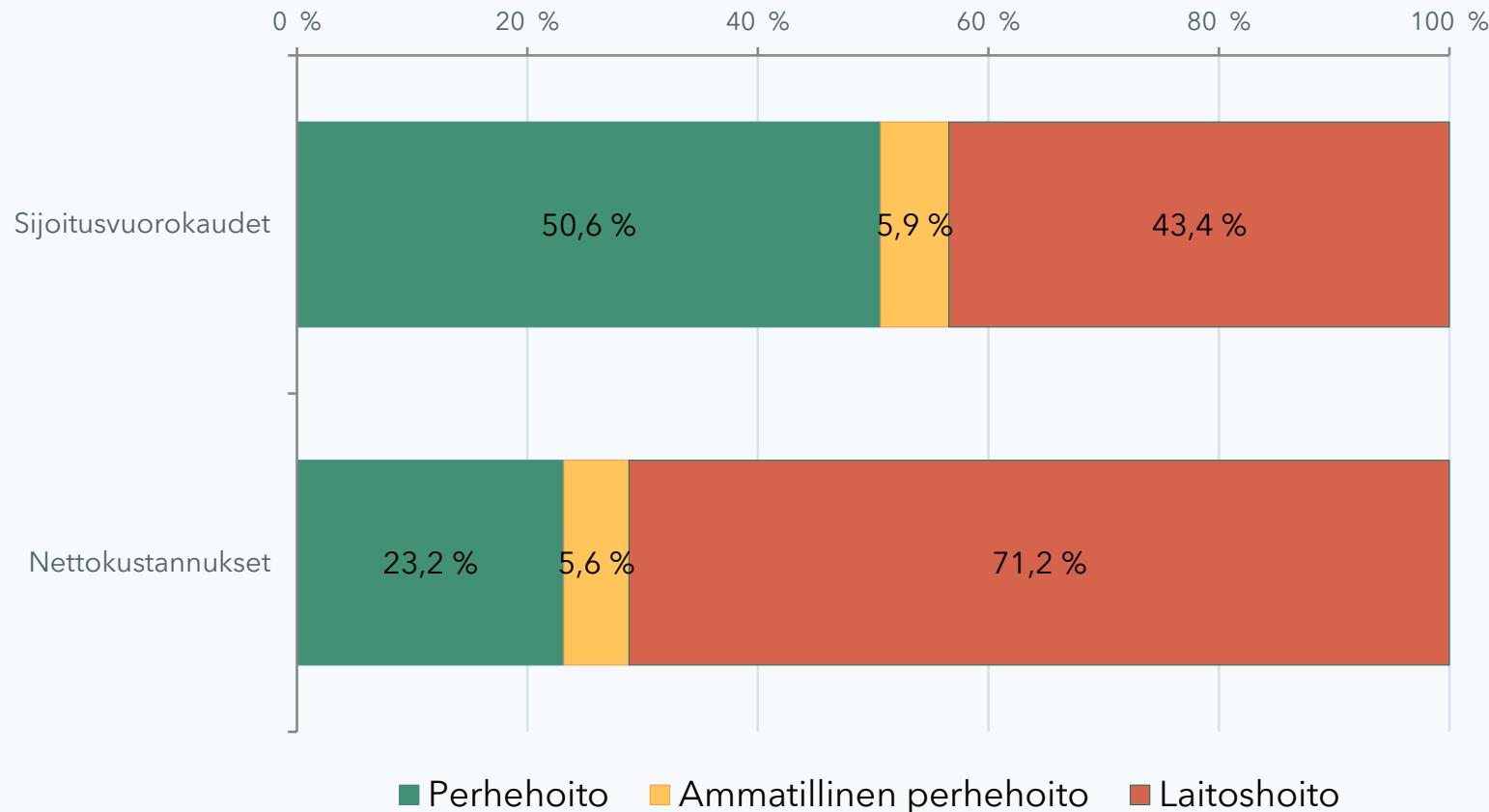
2025 nettokustannukset

Laitoshoidon osuus
vuorokausista on 43 %.
Osuus kustannuksista 71 %

Laitoshoidon korkea vuorokausikustannus tekee sen käytön muutoksista taloudellisesti merkittäviä.

Vuorokaudet painottuvat perhehoitoon, kustannukset laitoshoitoon

Sijoitusvuorokausien ja nettokustannusten jakauma palvelumuodoittain, koko maa 2025

Kustannusrakenne painottuu laitoshoitoon

Laitoshoido muodostaa 43 % sijoitusvuorokausista ja 71 % nettokustannuksista.

Perhehoidon vastaavat osuudet ovat 51 % ja 23 %.

Alueiden välillä on kuitenkin eroja palvelurakenteessa ja sijoitusmuotojen painotuksissa.

Laitoshoidon osuus kustannuksista on selvästi suurempi kuin osuus sijoitusvuorokausista.

Ostopalvelujen osuus vaihtelee palvelumuodoittain ja alueittain

Ostopalveluintensiteetti = asiakaspalvelujen ostot ÷ nettokustannukset, 2025

76,4 %

Kaikki palvelumuodot
Manner-Suomi 2025

76,7 %

Laitushoito
ostot 342 €/vrk

69,3 %

Perhehoito
ostot 86 €/vrk

Alueellinen vaihteluväli

54-94 % nettokustannuksesta

138-294 €/vrk asiakaspalvelujen ostoja

Vertailun rajaus

Lähdeaineisto ei erittele sijoitusvuorokausia järjestämistavan mukaan. Siksi €/vrk-vaihteluväli perustuu kaikkiin sijoitusvuorokausiin.

Ostopalvelut ovat keskeinen osa sijaishuollon kustannusrakennetta, mutta niiden paino vaihtelee palvelumuodoittain ja alueittain

PARAKUS-skenaariomalli lastensuojelun palvelurakenteen ja kustannuskehityksen arviointiin

Mallilla voidaan arvioida, miten sijoitusvuorokausien määrä, palvelurakenne, vuorokausikustannukset ja väestökehitys vaikuttavat tulevaan kustannusuraan.

MUUTA OLETUKSIA

VERTAA VAIKUTUKSIA

Mitä tulevaisuudesta voidaan arvioida?

Koko maan näkymä vuoteen 2030: kustannuskehitys, väestö ja palvelurakenne

1

Jos viime vuosien kustannuskehitys jatkuu

Mihin kustannustaso nousisi vuoteen 2030 mennessä?

2

Kun lasten ja nuorten määrä vähenee

Kuinka paljon pienempi väestöpohja hillitsee palveluvolyymia ja kustannuksia?

3

Kun palvelurakennetta muutetaan

Miten vuorokaudet, sijoitusmuodot ja hinnat muuttavat kokonaisuutta?

Skenaariot eivät ole ennusteita. Ne näyttävät, mitä eri oletuksista seuraa.

Väestö ei yksin määritä sijaishuollon kustannusuraa

Kustannus muodostuu usean tekijän yhteisvaikutuksesta

1

Sijoitettujen määrä

Palvelutarve ratkaisee, kuinka moni lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle.

2

Sijoitusvuorokaudet

Sijoitettujen lasten määrä ja sijoitusten kesto muodostavat sijoitusvuorokaudet.

3

Palvelurakenne

Vuorokausien jakautuminen perhehoitoon ja laitoshoidon muuttaa kustannuksia.

4

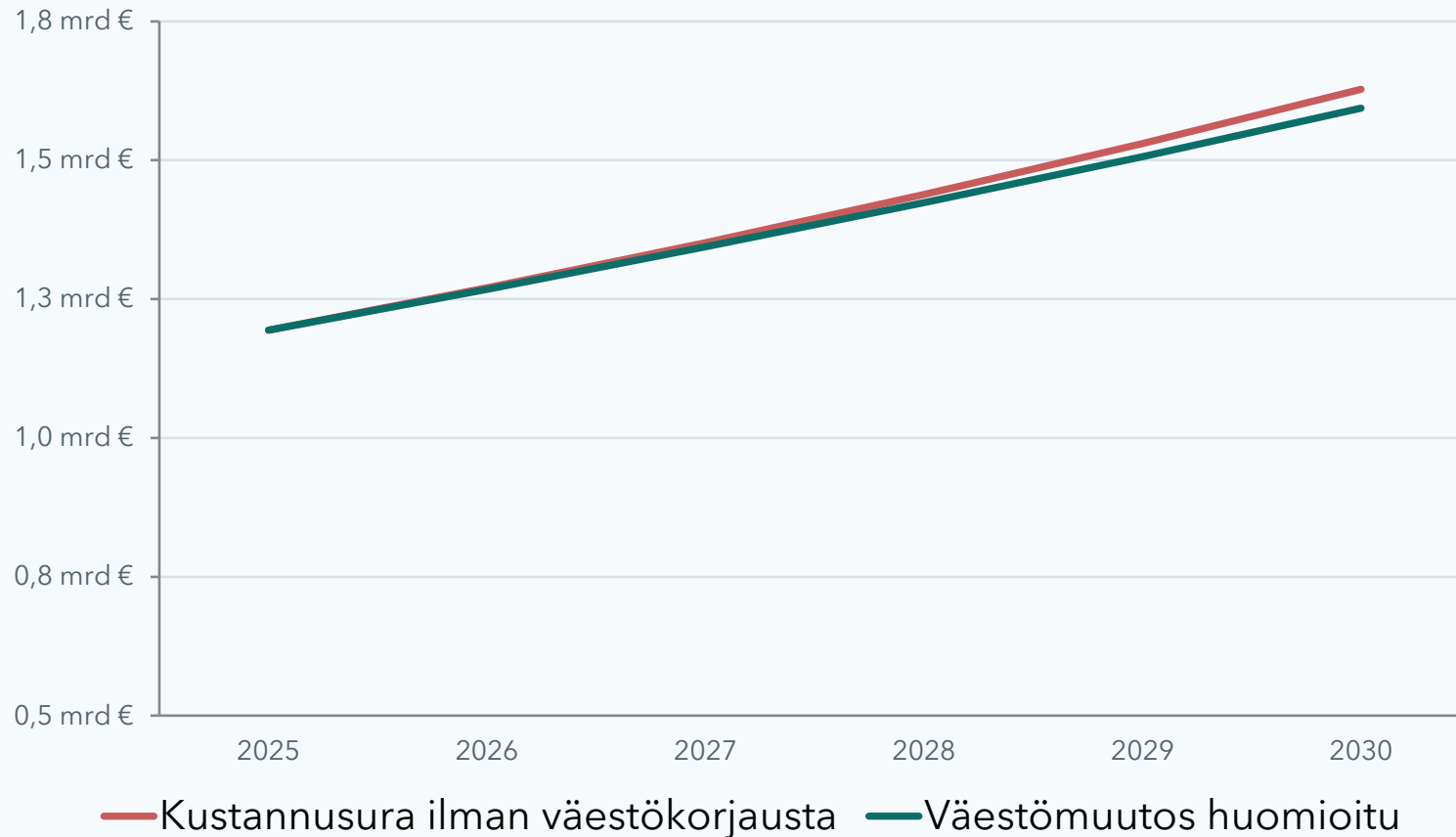
Vuorokausihinta

Sijoitusmuotojen hinnat ja niiden muutokset määrittävät kustannuksen vuorokautta kohti.

Väestö antaa mittakaavan. Kustannusura syntyy sijoitusten määrästä ja kestosta, palvelurakenteesta sekä hinnoista.

Väestön väheneminen leikkaa 34 M€ vuoden 2030 kustannuspaineesta

Koko maa; vuosien 2020-2025 kustannusura ja Tilastokeskuksen 0-24-vuotiaiden väestöennuste 2024

-34 M€

Väestön vaikutus 2030
verrattuna kustannusuraan ilman
väestökorjausta

+33,5 %

Kustannus 2025-2030
1,19 mrd. € → 1,59 mrd. €

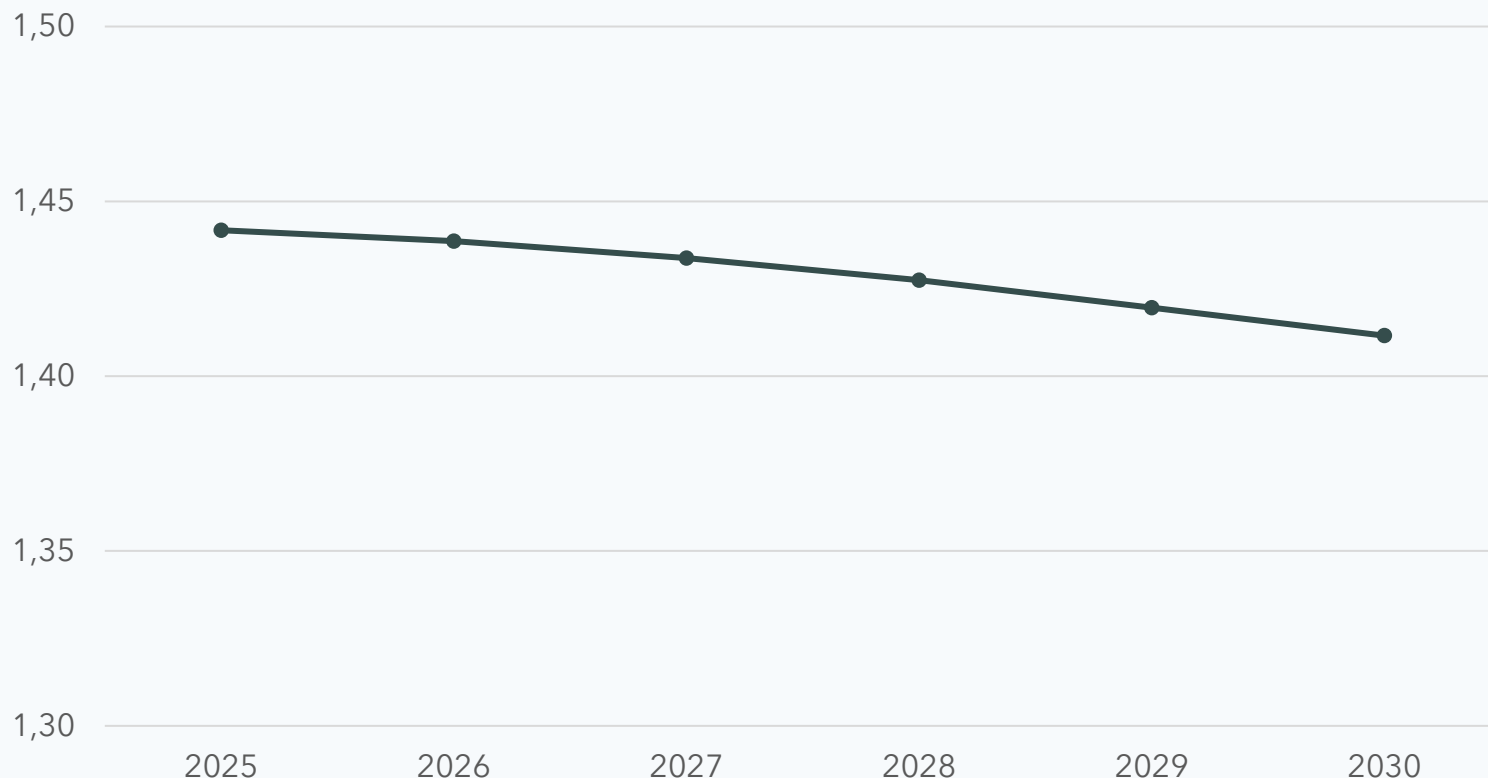
0-24-vuotiaiden määrä pienenee noin 2,1 %. Se hillitsee kustannusuraa, mutta ei kumoaa vuosien 2020-2025 kustannusuran mukaista kasvua.

Väestön väheneminen helpottaa painetta, mutta ei käännä kustannusuraa laskuun.

Väestöennuste pienentää laskennallista palveluvolyymia 2,1 %

Koko maa 2025-2030; Tilastokeskuksen väestöennuste 2024 ja vakioitu palvelujen käyttö

0-24-vuotiaat, milj.

-2,1 %

0-24-vuotiaiden määrä

1 441 737 → 1 411 595

-92 000

Sijoitusvuorokaudet

4,39 milj. → 4,30 milj.

Laskelmassa sijoitettujen määrä ja sijoitusvuorokaudet vähenevät samassa suhteessa kuin 0-24-vuotiaiden määrä. Todellinen palvelutarve voi kuitenkin kehittyä toisin.

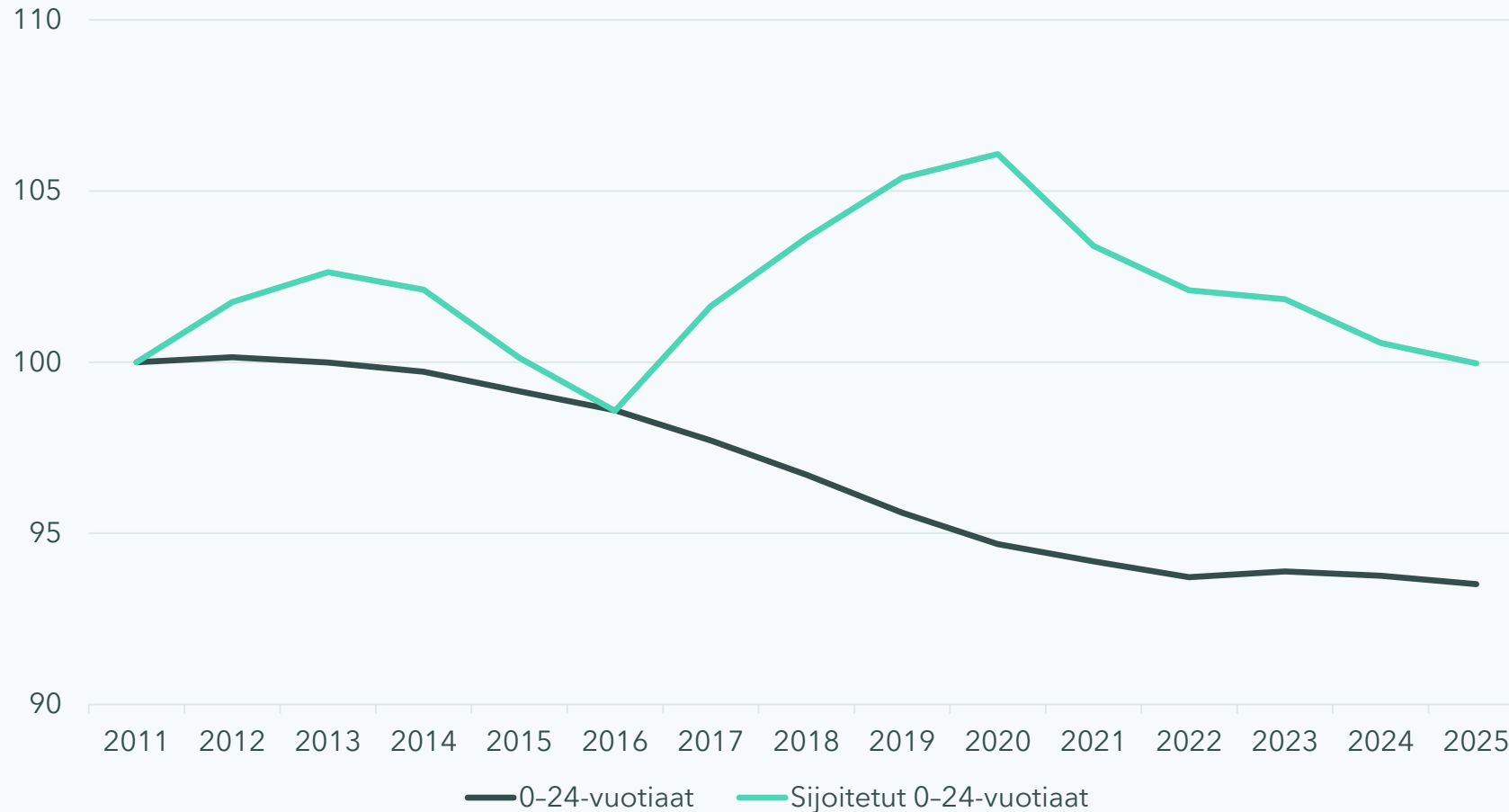
Väestön vähenemisen vaikutus palveluvolyymiin jää pieneksi. Sijoitusten yleisyys ja kesto ratkaisevat suunnan.

Lähteet: Tilastokeskus (väestöennuste 2024) ja THL; laskelmat: PARAKUS.

HYVIL

Väestömäärä ja sijoitettujen määrä eivät ole kulkeneet käsi kädessä

Koko maa 2011-2025; indeksi 2011 = 100 | Lähteet: Tilastokeskus ja THL

-6,5 %

0-24-vuotiaiden määrä
2011-2025

-0,03 %

Sijoitettujen määrä
2011-2025

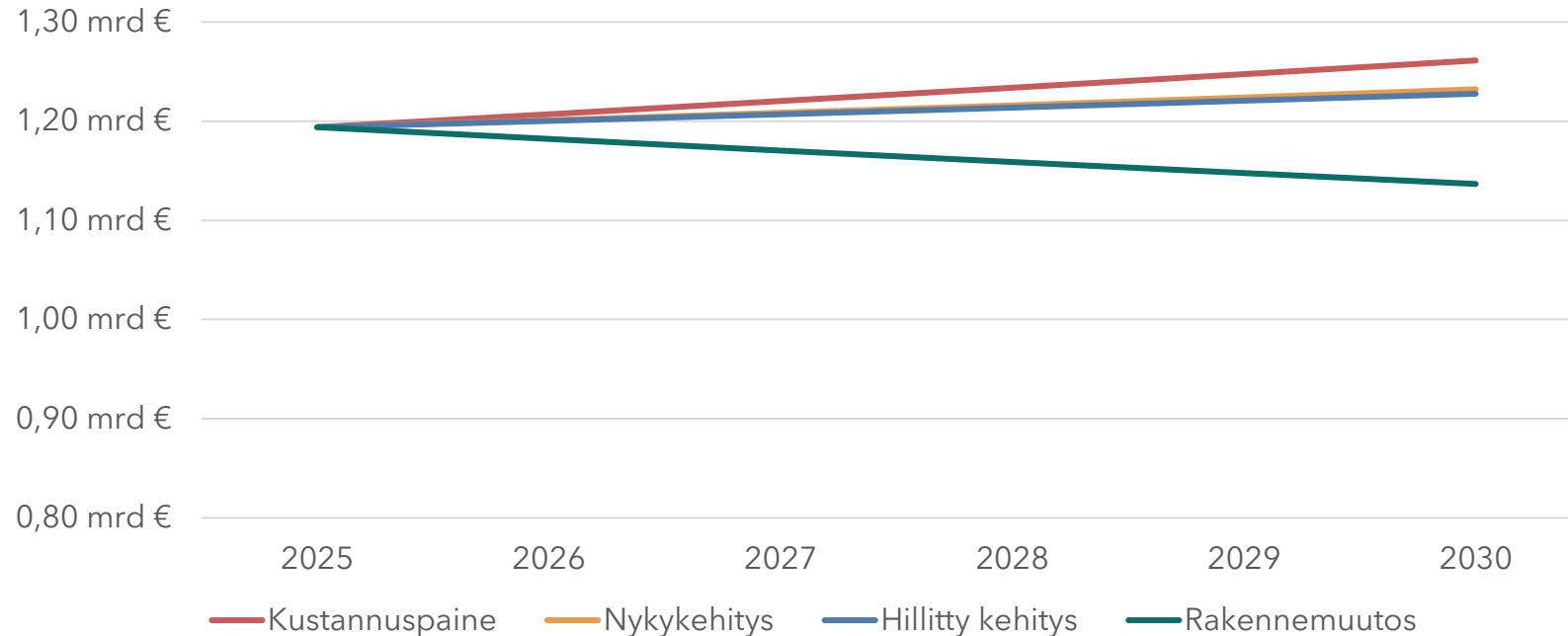
Väestö on pienentynyt tasaisesti, mutta sijoitettujen määrä on vaihdellut eri suuntaan. Siksi väestöennuste ei yksin riitä palvelutarpeen ennustamiseen.

Väestö on yksi taustatekijä, palvelutarve voi kehittyä toisin.

HYVIL

Valitut skenaariot tuottavat 125 M€ vaihteluvälin vuonna 2030

Koko maa; toteuma 2025 ja palvelurakenneskenaariot 2026–2030

OLETUKSET / VUOSI · lähtötaso 2025 · trendikerroin = osuus nettokustannustrendistä 2020–2025

Kustannuspaine - vrk +2,5 % · laitososuus +0,5 %-yks. · trendikerroin 125 % · osto +1 %-yks.

Nykykehitys - vrk +1,5 % · rakenne ja osto ennallaan · trendikerroin 100 %

Hillitty kehitys - vrk ennallaan · laitososuus -0,5 %-yks. · trendikerroin 50 % · osto -1 %-yks.

Rakennemuutos - vrk -0,5 % · laitososuus -1,5 %-yks. · trendikerroin 50 % · osto -1 %-yks.

SKENAARIOIDEN ERO 2030

125 M€

kustannuspaineen ja
rakennemuutoksen välillä

VUODEN 2030 TASO

1 261 M€
Kustannuspaine

1 232 M€
Nykykehitys

1 228 M€
Hillitty kehitys

1 137 M€
Rakennemuutos

Ero syntyy vuorokausien, palvelurakenteen, yksikkökustannusten ja ostopalvelujen oletuksista.

Tietopohja rajaa, mitä skenaarioista voidaan päätellä

Malli tukee sijaishuollon taloudellisuuden tarkastelua, se ei mittaa tehokkuutta tai vaikuttavuutta

KOLME KESKEISTÄ RAJOITETTA

01 — Hyvinvointialueiden aikasarja on lyhyt

Järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2023 alussa. Kuntakauden ja hyvinvointialueajan tiedot eivät kaikilta osin muodosta suoraan vertailukelpoista jatkumoa.

02 — Järjestämistavan mukaiset vuorokaudet puuttuvat

Aineistossa on sijoitusvuorokaudet palvelumuodoittain, mutta ei erittelyä omaan tuotantoon ja ostopalveluihin. Siksi järjestämistavan vaikutus perustuu erilliseen ostopalveluintensiteetin oletukseen.

03 — Kustannukset eivät kerro palvelujen tuloksista

RAJAUS PALVELUPOLULLA

LASTESUOJELUN SIJOITTAMAT LAPSET JA NUORET

mallin painopiste

Tarkastelu kohdistuu palvelupolun raskaimpaan osaan, ei koko lasten ja perheiden palvelujärjestelmään.

Johtopäätös: kustannusvertailu on yksi arvioinnin osa; tehokkuus ja vaikuttavuus vaativat erillisen tietopohjan.

HYVIL